Aluehallintovirasto
Lounais-Suomi

Lausunto LSAVI / 2853 / 00.02.00 / 2017

9.10.2017

**EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNTA**
Valiokuntaneuvos Mikko Monto
**00102 Eduskunta**

Viite Eduskunnan lakivaliokunta pyytää Lounais-Suomen aluehallintoviraston asiantuntijaa kuultavaksi ja tämän kirjallista asiantuntijalausuntoa.

**ASIA** **HE 102/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi talous- ja velkaneuvonnasta**

Pyydettynä lausuntonaan aluehallintovirasto esittää seuraava:

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan talous- ja velkaneuvonnan järjestämisvastuun siirtäminen valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireille edistää esityksen tavoitteiden saavuttamista. Edellytykset toiminnan kehittämiseen paranevat, kun talous- ja velkaneuvonnan ohjaus keskitetään yhdelle valtiolliselle toimijalle, jolloin käytäntöjä ja toimintatapoja on nykyistä helpompi yhtenäistää. Yhden valtiollisen toimijan henkilöstö- ja osaamisresurssit ovat myös paremmin hyödynnettävissä maanlaajuisesti kuin nykyisellä tavalla toimittaessa.

Esitetyn lain 5 §:n 1 momentissa säädetään oikeusapu- ja edunvalvontapiirien oikeudesta hankkia talous- ja velkaneuvonnan palveluja ostamalla. 5 §:n 2 momentissa todetaan, että oikeusapu- ja edunvalvontapiirin on tehtävä 1 momentissa tarkoitetun palvelun tuottajan kanssa sopimus palveluiden tuottamisesta. Esityksen 5 §:n 2 momenttia koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että voimassa olevien säännösten mukaan kaikki talous- ja velkaneuvonnan palvelut on hankittu toimeksiantosopimusten nojalla. Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut määräyksen, jonka perusteella korvaukset on maksettu palvelutuottajille. Menettely muuttuisi näiltä osin. Tarkoituksena on, että pääosa palveluista annettaisiin oikeusaputoimistoista käsin, mutta palveluja olisi mahdollista myös ostaa, jos se on palveluiden alueellisen saatavuuden tai muun syyn vuoksi tarpeen. Korvausperusteista ei myöskään tällöin ole tarpeen määrätä, vaan oikeusapu- ja edunvalvontapiiri voi sopia palveluntuottajan kanssa korvausperusteista noudattaen julkisia

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
puh. 0295 018 000
fax 02 251 1820
kirjaamo.lounais@avi.fi
www.avi.fi
Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2
PL 22, 20801 Turku

hankintoja koskevia säännöksiä ja ohjeita. Ostopalvelua koskevat säännökset olisivat siten samanlaiset kuin oikeusapu- ja edunvalvontapiirien hankkiessa edunvalvonta- ja oikeusapupalveluita.

Edellä olevasta seuraa, että oikeusapu- ja edunvalvontapiirit ostaisivat palveluja hankintasopimuksin eikä toimittaisi niin kuin tällä hetkellä, kun aluehallintovirastot ovat solmineet lain 3 §:n mukaiseen kunnan ja valtion järjestämisvastuuseen perustuvia hallintosopimuksia pääsääntöisesti kuntien kanssa talous- ja velkaneuvontapalvelujen järjestämisestä. Lakiehdotuksen mukainen hankintasopimus on yksityisoikeudellinen sopimus, jota koskeva riita-asia tulee ratkaista yleisessä tuomioistuimessa. Tästä johtuen laista tulee poistaa 5 §:n 3 momentissa oleva maininta siitä, että sopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallintooikeudessa.

Esityksen 5 §:n 3 momenttia koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että voimassa olevan talous- ja velkaneuvonnasta annetun lain säännöksistä poiketen, esityksessä ei ehdoteta otettavaksi sopimuksen ehtoja koskevia säännöksiä lakiin, vaan ne jäävät osapuolten sovittaviksi. Käytännössä on joka tapauksessa välttämätöntä sopia muun muassa sopimuksen voimassaoloajasta, irtisanomisajasta, palvelutuottajan toimialueesta ja maksettavan korvauksen perusteista. Lisäksi tulee sopia laatukriteereistä, joita voivat olla esimerkiksi henkilökunnan määrä ja toimipaikat, sekä siitä miten sopimuksen ehtojen noudattamista valvotaan. Ostettavan palvelun tulee täyttää ne laatuvaatimukset, joita edellytetään oikeusaputoimistoilta niiden tuottaessa talous- ja velkaneuvonnan palveluita. Ostopalveluiden kilpailuttamiseen ja valvontaan liittyviä toimintatapoja kehitetään valtakunnallisesti. Sopimusvalvonta on oikeusapu- ja edunvalvontapiirien tehtävänä.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan yksityiskohtaisissa perusteluissa mainittuihin sopimuksen laatukriteereihin tulisi henkilökunnan määrän ja toimipaikkojen lisäksi lisätä vielä henkilökunnan päivittäinen työaika tai muu palvelun tuottamiseen sidottavaa panosta tarkentava määre sekä palvelun saatavuutta koskevat ehdot (jonotusaika tai muu palvelulupaus). Yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi perusteltua mainita myös, että sopimukseen tulee kirjata sopimussakkoa koskeva lauseke tai muu vakuusjärjestely palveluntuottajan velvoitteiden täyttämiselle. Sopimussakko tulisi maksettavaksi, jos sopimusosapuoli syyllistyisi sopimusrikkomukseen kuten esim. sopimuksen vastaiseen irtisanomiseen tai purkamiseen taikka 6 §:ssä säädettyjen tietojen antamatta jättämiseen oikeusapu- ja edunvalvontapiireille. Sopimussakkolauseke ehkäisisi sopimuksen vastaista toimintaa eikä sopimusrikkomuksesta maksettavan korvauksen määrästä tarvitsisi todennäköisesti riidellä tuomioistuimessa.

Johtaja Pirkko Pakkala

Lakimies Heikki Tarvonen

Lisätietoja antaa tarvittaessa lakimies Heikki Tarvonen, p. 029 501 8119, heikki.tarvonen@avi.fi